

Bosch & Duin Magazine

2

10

12

20

24

Twaalfde Jaargang
Nummer 44
december 2016

Interview met Mikki Koot door Gea Schmidt

Met haar 21 jaar heeft Mikki Koot uit Bosch en Duin al heel wat van de wereld gezien. Ze werd geboren in Engeland en omdat haar vader bij Shell werkte verhuisde het gezin Koot haast elke vier jaar. Ze woonde in Namibië, Maleisië en Schotland, en sinds acht jaar in Bosch & Duin. "Ik denk absoluut dat het vele reizen heeft meegespeeld in de ontwikkeling van mijn interesse voor wilde dieren", vertelt Mikki tijdens een werk-pauze in Dierenwinkel Faunaland Den Dolder. Want daar in die dierenwinkel ontmoette ik haar voor het eerst, terwijl ze de klanten enthousiast vertelde over het olifanten en bijenproject waarvoor ze geld inzamelt. En daar gaat dit interview over: Mikki's stage in Kenya waar ze meewerkt om te voorkomen dat olifanten de oogst van de kleine boeren opeten door het ophangen van kisten met bijen rond hun terrein.

Jij bent natuurlijk niet zomaar in Kenya terecht gekomen. Wat ging eraan vooraf?

Door mijn interesse voor Wildlife ben ik in Nederland een opleiding Wildlife Management gaan doen aan de Van Hall Larenstein Hogeschool, de enige opleiding in Europa die zich bezig houdt met de verhouding mens en dier. Het is een groene school en biedt studierichtingen in maritieme kwesties, alternatieven voor proefdieren, verantwoorde landbouw en Wildlife. Deze HBO opleiding is gelieerd aan de Wageningen Universiteit. Ik koos voor de richting Wildlife en daarbinnen kun je nog kiezen voor specialisatie in dierentuinen of in het wild.

Dierentuinen-studierichting?

Ja, dat is een heel interessante en actuele studie. Je hebt dierentuinen die aangesloten zijn bij de European Association of Zoos and Aquaria (EAZA). Zij houden zich aan strenge richtlijnen. Maar er zijn ook zogenaamde

'Road Side Zoos', die zich bijvoorbeeld niet aan fokprogramma's houden. Een voorbeeld is de bedreigde soort Okapi. Die wordt gestroopt voor zijn vacht. Er leven er nog maar 200 in het wild. Doordat dierentuinen een fokprogramma hebben ontwikkeld konden er 180 van deze dieren in het wild worden uitgezet. Ook het Przewalski paard is een bedreigde soort. Er zal de komende jaren heel wat gaan veranderen in dierentuinen. In Ierland bijvoorbeeld zijn er dierentuinen die geen Afrikaanse olifanten meer houden omdat ze vinden dat ze er niet genoeg ruimte voor hebben.

Hoe ver ben je met je studie?

Ik ben nu in mijn laatste jaar; nog een stage van vijf maanden, natuurlijk weer naar het bijenproject in Kenya, een afstudeerscriptie schrijven en dan ben ik klaar. Dan neem ik denk ik een tussenjaar om meer ervaring op te doen in het veldwerk en daarna ga ik beslist verder studeren. Ik wil zeker een masteropleiding doen, hetzij in Wageningen, hetzij in het buitenland.

Hoe kwam je in aanraking met het bijenproject?

In 2013 was de uitreiking van de 'Future For Nature Award' in Burger's Zoo. De prijs ging naar de Engelse dr. Lucy King, een bijzondere vrouw. Ze is afgestudeerd in Oxford en heeft ervoor gezorgd dat elke student die daar het vak biologie of ecologie volgt, het project Elephants and Bees als casestudy in het pakket heeft. Zij is de bedenker van dit project waarbij boeren honingbijen inzetten om olifanten van hun land te weren. Olifanten zijn namelijk doodsbang voor bijen. Een bijensteek kan funest zijn wanneer ze in hun slurfmond of in de ogen worden gestoken. Toen ik dat hoorde dacht ik: wauw, hoe gaaf is dat, dat je met bijen zoiets kunt bewerkstelligen. Ik ben tijdens dat congres naar Lucy King gegaan en gevraagd of ik bij haar project een stage kon doen. Maar dat ging zomaar

niet. Ze zei "laat maar zien dat je het heel graag wilt". Dat was nog niet zo gemakkelijk. Lucy King wil alleen mensen die helpen dit project naar een volgend niveau te brengen. Mijn CV alleen was niet voldoende voor haar. Gelukkig had ik naast mijn studie meegewerkt aan een project aan het Mammal Research Institute in Polen. Ook begon ik lezingen te geven over het olifantenproject op school. Dat gaf voor Lucy de doorslag en toen mocht ik komen.

En toen ging je naar Kenya...

Ja, ik kwam in een gebied tussen Tsavo East en Tsavo West, daar is het conflict tussen mens en dier heel groot. Er wonen hier midden in de bush kleine boeren die geen geld hebben om hekken rond hun percelen, vaak niet groter dan 1 hectare, te zetten. De opbrengst van hun oogst, die veelal uit mais bestaat, wordt uitsluitend voor eigen onderhoud gebruikt. Ik kwam daar met een tentje. De wc is een gat in de grond en douchen doe je met een kopje en een tankje water. We werkten van zeven tot één uur 's middags en na de siësta, van drie tot half acht in het veld of achter de computer. Ons team bestond uit twee 'elephant trackers', een sitemanager voor het huishoudelijk gedeelte, drie stagiaires en Lucy King.

Wat houdt het project Elephants and Bees in?

Voor 1 hectare grond heb je tussen de 15 en 25 bijenkasten nodig. Die worden opgehangen tussen palen en de bijenkasten worden met staaldraad aan elkaar verbonden. Komt er nu een olifant tegen de draad aan, dan gaan de bijenkasten bewegen. Door de beweging komen de bijen uit hun kasten, worden boos en kunnen gaan steken. Afrikaanse bijen zijn erg agressief zodra zij worden aangevallen. Dat vinden de olifanten niet leuk en ze maken rechtsomkeert. Een bijensteek in de slurf of ogen kan zeer ernstige gevolgen hebben. De bijenkasten moeten genoeg schaduw hebben,

**Olifanten zijn...
...als de dood voor bijen!
Daarom worden bijen ingezet door boeren om olifanten van hun land te weren.**

BURGERSDIJK
BUITENGEWOON

DE BEST
VERKOPENDE
MAKELAAR VAN
BILTHOVEN EN
BOSCH EN DUIN

IN DE AFGELOPEN JAREN HEEFT BURGERSDIJK MAKELAARS ZICH, DOOR GROTE MATE VAN INZET EN ENTHOUSIASME, ONDANKS DE ECONOMISCH-EN FINANCIËLE MOEILIJKE TIJDEN, AANTOONBAAR WETEN TE ONTPLOOIEN ALS DE BEST VERKOPENDE MAKELAAR IN UW WOONOMGEVING.

GRAAG MAKEN WIJ OOK KENNIS MET U OM ONZE DIENSTVERLENING TOE TE LICHTEN.

funda

NWWI

vastgoedcert
gecertificeerd

MAKELAARSKANTOOR
BURGERSDIJK B.V.
EMMAPLEIN 6
3722 AD BILTHOVEN
TEL: 030 - 228 76 11
FAX: 030 - 228 11 84
WWW.BURGERSDIJK.COM
INFO@BURGERSDIJK.COM

AUTOBEDRIJF

**EURO
CAR
SERVICE**

- Gratis leenauto
- Haal- en brengservice
- Klantenbeoordeling 8,9!
- Bovag garage
- Gratis Mobiliteits-service

Euro Car Service, Fornheselaan 210a, 3734 GE Den Dolder
030 - 274 01 04, info@eurocarservice.nl, www.eurocarservice.nl

daarom worden de kasten voorzien van stro op het dak. En er moet bij elke kast water zijn want bijen hebben ook water nodig. Er komt dus wel wat bij kijken. Een kast kost 25 dollar dus een boer moet gemiddeld €500 investeren.

Hoe is Lucy King op het idee gekomen om bijen in te zetten?

Ze kwam op het idee toen in een gebied in de Masai Mara in Kenya bijna alle bomen waren omgegooid door olifanten. Er was echter één boom overeind gebleven, die werd bevolkt door bijen. Daar bleven de olifanten vanaf.

Waaruit bestond jouw onderzoek?

Ik moest onderzoeken welke olifanten de oogst opeten: zijn het vrouwtjes of zijn het juist de mannetjes en welke leeftijd hebben ze? Dit kwamen we alleen te weten door een bewegingsgevoelige camera rondom het bijenhok te plaatsen. De camera legde vast welke olifant geleerd heeft dat hier eten te vinden is. We volgden de sporen via GPS om te kijken waar deze olifanten vandaan kwamen en waar ze naar toe gingen. Al deze data gaven informatie over het gedrag van de olifanten en zo ontdekten we dat een groep van vijf jonge mannetjes tussen de 16 en 25 jaar de grootste boosdoeners zijn. Zij leven nog niet in een familie en moeten zelf hun kostje bij elkaar scharrelen. Daarnaast hebben we de boeren geleerd dat ze ook andere gewassen kunnen telen dan alleen mais. Mais verarmt de grond, put het uit. De oorspronkelijke bewoners teelden sinaasappels, papaya's, mango's en cherry tomaten. Dit zijn veel betere producten om te verbouwen. Wij hebben op een stuk grond een proefopstelling met deze gewassen gebouwd en daar ook de plaatselijke school bij betrokken. We leerden ze hoe ze water kunnen opvangen en hoe ze compost kunnen maken. Door de school erbij te betrekken, de nieuwe generatie dus, konden

we laten zien dat je een veel rijkere oogst kunt hebben. De hele school kon ervan eten.

Als ik aan bijen denk, denk ik aan honing? Zijn er ook nog bijkomende voordelen van dit project?

Jazeker, dat is heel bijzonder. De stagiaires oogsten de honing, zij zijn daarvoor getraind, dat kunnen de boeren zelf niet. Maar de honing gaat niet terug naar de boeren. De honing wordt verkocht door het project, dat een veel groter netwerk heeft dan de boeren. De opbrengst van de honing gaat wel naar de boeren. Het blijkt dat de opbrengst van honing vier keer zo groot is als de opbrengst van één oogst. De boeren noemen de bijen hun 'soldaatjes'. Ik hoop natuurlijk dat de boeren het werk uiteindelijk zelf overnemen, of hun vrouwen want die vormen de spil in de gemeenschap.

Terug naar de dierenwinkel waar ik je ontmoette. Heb je deze zomer veel geld ingezameld?

Ik werk al zeven jaar in deze winkel en mocht een geldinzamelingsactie organiseren. Voor elke klant die iets doneerde had ik een zelfgebakken cupcake. Zo heb ik in twee weekenden €2000 opgehaald. Mensen konden ook in natura doneren. Zo werden er bijvoorbeeld 4 houten giraffen gedoneerd waarvan de verkoopopbrengst naar het project ging. Wanneer ik in februari 2017 terugga naar Kenya kan ik een mooi bedrag meebrengen.

Wat is de boodschap die je wilt uitdragen?

De mensenpopulatie breidt zich steeds verder uit en dat leidt tot conflicten tussen mens en dier. Het Human Wildlife Conflict. Neem de Oerang Oetan die met uitsterven bedreigd wordt door de ontwikkeling

van palmolieplantages. Wij mensen claimen steeds meer land om te ontwikkelen. Maar ook op kleine en andere schaal gebeurt het, vaak uit onwetendheid. Vanmorgen was hier een man in de winkel die een schildpad wilde kopen voor in zijn vijver. Een

De plaatselijke school wordt betrokken bij het duurzamer benutten van de grond.

schildpad is een inheemse diersoort, die hoort hier niet thuis. Ze eten veel insecten- en veel vegetatiesoorten en niet te vergeten onze salamanders. En dat allemaal omdat wij een schildpad in onze vijver willen hebben. Nog een voorbeeld: bruinvissen navigeren op sonar (geluid om onder water te navigeren). Windmolenparken tasten het navigatiesysteem van de bruinvis aan zodat ze de verkeerde kant op zwemmen. Wij denken met de bouw van windmolenparken iets goeds te doen, maar ondertussen verstoren we hele diersoorten. De universiteiten zijn trouwens in gesprek met Eneco om te onderzoeken of het komt door de positie of door het geluid van de windmolen.

Wat kan de lezer doen om je project te steunen?

Je kunt er meer over lezen op de website, elephantsandbees.com. Er is helaas nog geen Nederlandse site maar je kunt altijd contact met mij opnemen: ml.koot@live.com.

Door Jan Keppel Hesselink, fotografie Engelbert ter Kuile

Onze nieuwe natuurrubriek heet 'Lommerrijk' omdat we in Bosch en Duin bijzonder veel lommer om en boven ons hebben. Lommer is eigenlijk een elitair woord, het komt van het Franse woord l'ombre dat staat voor schaduw. En wij omschrijven lommer als schaduw welke door gebladerte ontstaat. Meestal is die schaduw van bladen aan de bomen, maar in de winter is het ook lommer-rijk. Daarvoor moet je wel een vergrootglas nemen en op de knieën afzakken. Dan kan je de schaduw zien onder de blaadjes van de mossen. Want mossen blijven in de winter wel groen. Daarom schrijven we in dit winternummer iets over mossen.

Anteridia, argechonien, peristoma en protonema. Magische spreuken? Nee, termen die elke mossoloog regelmatig gebruikt als hij een mos biologisch wil beschrijven. Maar daar gaan we ons nu niet in verdiepen. We beginnen gewoon met mossenkennis les één.

Heel veel mossen

Mossen, niet veel mensen weten dat we in Nederland enorm veel mossen hebben. In de 'Beknopte Mossenflora van Nederland en België' staan er vele honderden afgebeeld en het boekje heeft bijna 600 pagina's. Het leuke aan mossen is dat iedereen ze in zijn tuin heeft staan, en op een korte boswandeling kan je er vele tientallen onderscheiden. Er zijn drie hoofdsorten van mossen: de kostmossen, hoewel dat eigenlijk geen mossen zijn, de bladmossen en de levermossen.

Korstmossen zijn geen mossen

Waarom zijn korstmossen geen mossen? Omdat een korstmos namelijk uit twee afzonderlijke onderdelen bestaat: een schimmel en een klein alge. Het zijn twee burens die bij elkaar ingetrokken zijn en nu niet meer zonder elkaar kunnen leven. Dat noemen we een associatie of een symbiose. Het alge is een eencellige groene plant. Die kan dus met behulp van fotosynthese energie uit zonlicht omzetten in suikers, waarmee de schimmel zich dan voedt. De schimmel zorgt op haar beurt dat de alg water en mineralen kan opnemen. De schimmel biedt ook bescherming, bijvoorbeeld tegen vraat van insecten of tegen de felle zon.

Bladmossen en levermossen

Deze soorten mossen hebben gemeenschappelijk dat ze kleine groene plantjes zijn zonder wortels. Alle mossen zijn kleine groene plantjes zonder wortels, sommigen daarvan drijven in water zoals bijvoorbeeld veenmos, maar het merendeel van de mossen zit vast aan de onderlaag door middel van hechtdraden. En dat zijn dus duidelijk geen wortels. Mossen zijn bijzonder lang geleden in de evolutie ontstaan, lang voor de vaatplanten. Mossen hebben geen wortelsysteem en geen vaatstelsel. Het transport van voeding en water vindt dan ook heel simpel plaats van cel tot cel. Hogere planten hebben hiervoor hele gespe-

In bosrijke omgevingen vinden we veel het fraai haarmos, dat in pollen of uitgestrekt zoden groeit. Het is een topkapselmos.

Lommer is ook waarneembaar onder de bijzonder kleine mosblaadjes, zoals hier te zien is!

Hieronder zien we een korstmos en een bladmos samen op en tussen de Waaltjes in het tuinpad.

Toch lommerrijk in de winter?
Groene blaadjes zijn er overal:
de mossen

Ontdek het vitale belang van zuurstof voor uw mond

O7 active® mondverzorging

7-voudige werking helpt op basis van actieve zuurstof:

- ① tandvlees gezond te houden
- ② tandplak te voorkomen
- ③ bacteriën tegen te gaan
- ④ slechte adem te bestrijden
- ⑤ tanden mooi wit te houden
- ⑥ bij gevoelige tanden
- ⑦ te beschermen tegen gaatjes

O7 active® is verkrijgbaar als mondspoelmiddel en tandgel

www.O7active.nl

cialiseerde wortelstelsels en vaatstelsels. Dat is ook de reden waarom mossen zo klein blijven en vaatplanten soms zo hoog worde. Als voeding van cel tot cel doorgegeven moet worden kan je nooit de hoogte ingaan, dat eist vergaande specialisatie.

Een bladmos verschilt van een levermos. Terwijl je bij een bladmos nog duidelijk een verschil kan zien tussen een soort stengel en de blaadjes, is een levermos simpeler gebouwd. Een levermos is alleen maar een groen plakkaat zonder differentiatie in blad of stengel, dat is op één van de foto's heel duidelijk te zien. Blad- en levermossen hebben we hier in Bosch en Duin veel. Op de foto's zijn enkele mossen afgebeeld die gewoon in de eigen tuin gevonden kunnen worden. Omdat er vooral heel veel bladmossen bestaan, zullen we daar nog even op doorgaan.

Binnen de bladmossen zijn drie groepen te onderscheiden: de veenmossen, de topkapselmossen en de slaapmossen. Veenmossen (sphagnum) komen vooral in vochtige omgevingen voor. De andere twee kunnen we ook in de droge delen van ons lommerrijke bos aantreffen. De topkapselmossen vormen vaak een zode, zoals op één van de foto's duidelijk te zien is. De individuele plantjes staan rechtop en allemaal naast elkaar. Als de mosplantjes heel dicht opeen staan spreken we van een pol. En als die pol groot is, is het een kussen, een moskussen dus. Aan de top van elk mosplantje vinden we het sporekapsel. Daarin groeien de sporen die na de geslachtelijke bevruchting ontstaan zijn. Aan de precieze vorm van het kapsel kunnen biologen mossen op naam brengen, oftewel determineren. Als de sporen rijp zijn, valt een klein topstukje van het kapsel af, het huikje, en de sporen verspreiden zich.

Mos, een wereld op zich
Natuurlijk zijn veel mensen ontzet-

Het levermos groeit vaak in een wat vochtige omgeving, hier zien we het halvemaantjesmos, dat ook vaak te vinden is in voegen van beschut plaveisel.

tend geïrriteerd als er veel mos in het gras zit. Maar als je een microscoop hebt kan die irritatie snel veranderen in iets van bewondering. Want het mos in ons gras houdt vocht vast. En ondanks dat dat maar enkele druppeltjes zijn, leven daar een heel aantal eencellige wezens in. Het is zelfs zo dat in de laatste tientallen jaren een aantal gespecialiseerde biologen niets anders doet dan te kijken naar welke eencellige wezens in welke mossen voorkomen. Het gewone haakmos zie je in onze grasvelden zeer veel. Als je een plukje haakmos uitknijpt, nadat het geregend heeft, en onder de microscoop met een 600x vergroting bekijkt, val je al snel

van de ene in de andere verbazing. Er zitten allerlei soorten eencelligen in, zelfs amoeben, die met minuscule kristalsplintertjes een huisje om zichzelf gebouwd hebben, de zogenaamde be-schaalde amoeben. De inzet toont een voorbeeld van een zogenaamde Arcella, die ik vond in een plukje veenmos bij het pluizenmeer.

De hele winter kan je mos bekijken en bestuderen. Als je wat meer wilt weten, is de basisgids 'Mossen' van Klaas van Dort een goede om mee te beginnen. Ook in de winter kunnen we genieten van ons lommer, mits we ons op de knieën begeven. ●

w w w . p a r k l a n d . n l

Parkland **Zoetbrood**
MAKELAARDIJ ASSURANTIËN

Uw adviseur bij: verkoop, aankoop, taxaties, hypotheek en verzekeringen

Parkland Makelaardij	Zoetbrood Assurantiën
Dolderseweg 138c	Dolderseweg 138d
3734 BL Den Dolder	3734 BL Den Dolder
030 - 228 35 30	T 030 - 229 05 58
welkom@parkland.nl	E algemeen@zoetbrood.nl
www.parkland.nl	I www.zoetbrood.nl

Toen ik mij voorbereidde op het gesprek met Raoul Meuwese en op internet rondsnuffelde, vond ik verrassend genoeg bijna niets over Raoul zelf. Tegenwoordig worden we immers overspoeld met één-of-meer-sterrenkoks die over elkaar heen buitelen om zo bekend mogelijk te raken. Zo niet Raoul. En dat typeert hem precies, een bescheiden hardwerkende man die zichzelf niet zo graag in de schijnwerpers plaatst. Maar hij verdient het wel, want hij is al vijf jaar chefkok en niet van het minste restaurant: De Hoefslag.

De 34-jarige Raoul is zes maanden geleden voor de tweede keer vader geworden van een prachtige zoon, die hem gelukkig wel zijn broodnodige nachtrust gunt, want een kok maakt lange dagen. En dan natuurlijk niet van acht tot vijf. Maar juist dat geeft hem meer gelegenheid voor quality-time

een kopje koffie met zijn vrouw.

Hij is een fervent fietser en fietst graag een rondje door de duinen. "Om mijn hoofd leeg te maken en inspiratie op te doen", zoals hijzelf zegt. Hij houdt van de geur van vlierbloesem die hem doet verlangen naar de naderende zomer. Als vanzelf komt er dan een creatie met rood fruit in hem op, later uitgewerkt tot een heerlijk nagerecht. Of van de vrolijke kleur van duindoornbessen, die zich geweldig laten combineren met pompoen en langoustines.

Raoul is ooit begonnen als elektromonteur. Eigenlijk wilde hij in een dienstverlenend beroep, maar op school was deze opleiding vol. En als je vrienden dan elektrotechniek volgen, is de keuze snel gemaakt. Maar zijn hart lag er niet. Hij heeft nog wel stage gelopen maar is daarna direct omgezwaaid naar de koksopleiding, waar hij de basis van het vak heeft geleerd. De fijne kneepjes kwamen daarna bij Savarin in Rijswijk, Cottontree Mer (het

gaat niet vanzelf maar is de inspanning meer dan waard, want samen verdienen en houd je die felbegeerde ster. Het rituele potje voetbal op het grasveld tussen lunch en diner is dan ook heilig. Een sportief moment van ontspanning voor het team met niets belangrijkers dan de bal.

Meer en meer besteedt Raoul aandacht aan contact met zijn gasten. Hij brengt - als er tijd voor is - de kaart, legt gerechten uit en... schaaft natuurlijk de truffel. Een stuk persoonlijker dan het verplichte chefsrondje langs de gasten, waarbij de kok informeert of alles wel naar wens was!

100 jaar De Hoefslag

Over drie jaar bestaat De Hoefslag 100 jaar als restaurant. Raoul wil voor deze gelegenheid dolgraag een boek uitbrengen met oude foto's, verhalen en recepten van alle beroemde chefs uit het verleden. Met hen wil hij dan ook een speciaal menu samenstellen. Of het ervan komt? Het is wel prijzig,

Een kijkje in de keuken en het leven van een topkok

met zijn gezin. Raoul begint zijn dag met een rustig ontbijt met zijn vrouw en twee kinderen. Daarna brengt hij zijn vier jaar oude dochtertje naar school en drinkt, als het even kan, nog

vroegere Seinpost) in Scheveningen en het ondertussen vernieuwde Imko in Wijk aan Zee. De laatste twee zijn bekende visrestaurants en dat verklaart meteen Raouls voorliefde voor vis,

Het team is hecht en werkt al jaren samen.

schaal- en schelpdieren, "je kunt er veel meer mee dan met vlees".

Klassiek met een twist

Raoul is een bevlogen kok met veel liefde voor zijn werk. Hij houdt van klassieke bereidingen, maar dan wel met een verrassende draai in een elegante, moderne presentatie. Zoals fazant, klassiek gebraden op het karkas, met een spannende saus van salmiak en een mooi garnituur. Oudhollandse groenten als pastinaak, schorseneren en peterseliewortel mag hij daar graag in verwerken.

Vanzelfsprekend vindt hij het interessant te zien wat de kaart van collega-restaurants biedt, maar Raoul blijft wel heel duidelijk bij zijn eigen leest. Gimmicks als stikstof, schuimpjes en

smaakverwarring (je eet een bietje maar hij smaakt naar een spruitje), daar doet hij niet aan. Een gerecht moet herkenbaar blijven en dat past ook bij Bosch en Duin.

De menukaart sluit zoveel mogelijk aan bij de seizoenen en wisselt iedere 2 maanden. Hoe Raoul altijd maar weer aan inspiratie komt, vraag ik. "Overall, in producten en proeverijen van leveranciers, in thematripjes naar het buitenland met lunches en diners. En dan juist niet in sterrenrestaurants maar in leuke kleine eettentjes met vaak verrassende en originele creaties. En... vlak de natuur tijdens mijn fietsrondjes niet uit!"

Een partijtje voetbal

De belangrijkste bron van inspiratie

is echter zijn team van negen koks want gerechten creëer je met z'n allen. Samen kijken ze welke producten verkrijgbaar zijn en ze kiezen daaruit wat hen aanspreekt. Dan begint het echte werk: bedenken, ontwikkelen en finetunen. Dat duurt toch al gauw een maand en gaat nog regelmatig door als een gerecht al op de kaart staat. De koks bereiden alles zelf, op het brood en de bonbons na. Die worden uitbesteed met eigen recepten. Maar creëren, koken, roken en fileren, alles wordt in de eigen keuken gedaan. Zelf legt Raoul tijdens het diner meestal nog de laatste hand aan de vlees- en visgerechten.

Het team is hecht: met zijn souschef werkt Raoul al tien jaar samen, met de twee junior souschefs al drie jaar. Dat

Raoul Meuwese aan de slag.

maar hij gaat het zeker proberen. De 'signature' gerechten zijn niet weg te denken. Zeg nou zelf, wat is De Hoefslag zonder truffels? En De Bistro zonder dikke Vlaamse frieten?

Welhaast elke krant, blad of tijdschrift kan niet heen om het fenomeen van de column. Wij dachten het echter met De Zuil te doen. Wat onderscheidt een zuil van een column? Bij een zuil moet veeleer gedacht worden aan een aanplakzuil, net zoals de peperbus. Eigenlijk een transformatorhuisje, dat in de grote steden veelvuldig voorkomt; volgeplakt met allerlei uitingen

op het gebied van commercie, cultuur en politiek. Voor ons is De Zuil als het ware een 'writerscorner', waar eenieder die zich daartoe geroepen voelt, zijn of haar boodschap met ons kan delen. Niet alleen teksten, gedichten, quotes, meningen en mededelingen, maar ook tekeningen, foto's en andere afbeeldingen kunnen worden opgeplakt. Stuur uw bijdrage naar redactie@verenigingboschenduin.nl

U bent aan het woord, leef u uit op De Zuil!

Aanplakregels:
Tekst maximaal 150 woorden, de redactie behoudt het recht inzendingen zonnodig in te korten. Afbeeldingen in zo hoog mogelijke resolutie, een te lage resolutie kan niet worden afgedrukt. Publicatie op volgorde van binnenkomst. Inzendingen die met Bosch en Duin e.o. te maken hebben krijgen voorrang. Bij teveel inzendingen kan publicatie naar een volgende uitgave worden doorgeschoven. Inzendingen dienen aan de gangbare fatsoensnormen te voldoen en geen feitelijke onjuistheden bevatten. De redactie behoudt het recht inzendingen te weigeren voor publicatie. Vermeld duidelijk uw naam onder welke uw inzending gepubliceerd wordt. Inzendingen vertegenwoordigen niet de mening of

GOUD in onze achtertuin!

De Nederlandsche Bank (DNB) verplaatst de goudvoorraad van de kluis in Amsterdam naar een nieuw te bouwen Cash Centre op het terrein van Camp New Amsterdam in Zeist. De reden voor de verplaatsing is de enorme hoeveelheid beveiliging die nodig is in Amsterdam. Ook zijn er regelmatig waardetransporten vanuit het DNB-gebouw waarvoor eveneens geldt dat de bewaking in het centrum van Amsterdam complex is. DNB wil het nieuwe Cash Centre in Camp New Amsterdam in 2022 in gebruik nemen. Op dat terrein zijn nu al eenheden van de marechaussee gevestigd die voor de beveiliging kunnen zorgen. In het nieuwe Cash Centre wordt straks niet alleen het goud opgeslagen maar worden ook de bankbiljetten gesorteerd en gedistribueerd. Vanuit Camp New Amsterdam vinden straks dus ook de waardetransporten plaats om banken te voorzien van biljetten (en munten).

'Memorial I'; de Griekse tempel naar de hand van Filip Dujardin voor het Belgische paviljoen van de 15de architectuur Biënnale, Venetie 2016. De zuilen van deze fotomontage kunnen gezien worden als een palet van verschillende materialen die zijn gevonden op verlate plaatsen in het Belgische landschap.

Aravena, Alejandro [Curator]; 'Reporting from the front - Biennale Architettura 2016, Participating Countries Collateral Events; Venice 2016; p. 23.
Replica [155 x 110 cm.] te koop bij Van der Mieden Gallery, Antwerpen.
Lit.: Dujardin, Filip; 'Fictions 2007 - 2014'; Brugge 2014.

Ingezonden door: Maarten van der Kloet

Kerstboom, getekend door Margeau, vijf jaar

de Killerzwam

Op een mooie dag in september fietste ik in de Hertenaan langs een spectaculair fenomeen: een krans van reusachtige paddenstoelen rond een beukenboom. Snel mijn camera gehaald en een paar mooie plaatjes geschoten. Ik ben geen paddenstoelenkenner en had geen idee wat ik op de gevoelige chip had vastgelegd. Dus ben ik thuis op internet gaan snuffelen tot ik hem gevonden had. Toen werd ik een stuk minder enthousiast want ik had een echte killer bewonderd en gefotografeerd: de reuzenzwam! Dit is een parasiet die zich aan beschadigde wortels van beuken hecht. De schimmel veroorzaakt witrot en knijpt de houtvaten dicht. Hoewel de boom zich manhaftig weert door extra wortels en hout te laten groeien, kan hij deze strijd niet winnen. Helaas laat de reuzenzwam zich pas bewonderen als de ziekte in een vergevorderd stadium is. Die prachtige boom waarnaast hij staat te pronken, is waarschijnlijk ten dode opgeschreven.

Wij zijn op zoek naar mooie of lelijke Zuilen. Kent u een Zuil, meldt ons dit dan maken wij er een foto van. Of heeft uzelf een foto van een zuil, mail deze naar ons.

Onze unieke Heuvelrug

Nationaal Park Heuvelrug

Medio oktober heeft het bestuur van de vereniging Bosch en Duin door middel van een nieuwsbrief haar leden opgeroepen hun stem uit te brengen op de Heuvelrug als favoriet Nationaal Park. Dit kon tot 31 oktober jl. op mooistenatuurgebied.nl. Tegen de tijd dat u dit artikel leest zal bekend zijn of 'onze' Heuvelrug (van de in totaal 13 genomineerden) één van de drie winnaars is geworden. Met de status van Nationaal Park is het mogelijk het gehele gebied op de kaart te zetten, kansen voor ontwikkeling te grijpen en een aantal wezenlijke onderwerpen zoals wonen, werken en recreëren integraal en gezamenlijk op te pakken. Met één Nationaal Park Heuvelrug, van het Gooimeer tot de Grebbeberg, kunnen we de basis leggen voor een groene, gezonde en bestendige toekomst van dit prachtige gebied.

De Heuvelrug, bron van natuur en cultuur

In de onlangs verschenen Uitgave Nationaal Park Heuvelrug Nieuwe Stijl valt het volgende te lezen.

De Heuvelrug bestaat uit 20.000 hectare aaneengesloten bos- en heidegebied. En als je de flanken meerekent is er zelfs sprake van zo'n 40.000 hectare, met daarin o.a. waardevolle natte natuurgronden. Een gebied waar je in stilte kunt dwalen en alleen de kans loopt opgeschrikt te worden door een bijzondere vogel zoals een vuurgoudhaantje. Waar je je kunt verbazen over een ontmoeting met een zandhagedis, een boommarter of een hermelijn. Er liggen onafzienbare heidevelden die je uitnodigen om er overheen te struinen. Er zijn zompige veengebieden maar ook droge stuifduinen die er slechts op wachten ontdekt te worden.

Op veel plekken borrelt en stroomt het water. Zo kan met bootjes op meren en rivieren gevaren worden. Ook kun je eindeloos fietsen langs velden en wegen die je op het ene moment meenemen door de stilte van de natuur, en op een ander moment leiden naar een bruisend stadshart. De Heuvelrug heeft het allemaal; allerlei soorten landschappen schurken en schuren tegen elkaar aan. De Heuvelrug laat zien hoe mens, plant en dier in Nederland in harmonie samen kunnen leven.

De Heuvelrug is daarmee op internationaal niveau een toonbeeld van de symbiotische wijze waarop in Nederland natuur, cultuur en economie hand in hand kunnen gaan. De Heuvelrug toont op dit punt een cruciaal onderdeel van het DNA van Nederland. Wij houden van onze leefwereld, maar kneden haar naar behoefte.

De flora en fauna op deze bijzondere geologische rug ontwikkelde zich in de loop der tijd heel anders dan de natuur aan de zijkan-ten van deze verhoging. En de mens had hier een belangrijk aandeel in. De Heuvelrug wordt geflankeerd door onder meer de pittoreske Vecht en het Vechtplassengebied. Aan de andere kant loopt de Heuvelrug uit in het karakteristieke landschap van de Langbroekerwetering en de uitgestrekte polders en uiterwaarden van Amerongen. Met in die uiterwaarden het bijzondere natuurgebied de Blauwe Kamer. Een gebied met bloemrijke graslanden, moerassen en oobossen. Voor Nederlandse begrippen is de overgang van de rivier met haar uiterwaarden via een zone van landgoederen, buitenplaatsen en historische kernen naar een reliëfrijk gebied met uitgestrekte bossen en heidevelden uitzonderlijk te noemen. Verdeeld over de Heuvelrug liggen honderden kastelen, versterkte huizen en historische buitenplaatsen. De Heuvelrug kent de grootste dichtheid aan buitenplaatsen van Nederland, volgens sommigen zelfs meer dan er langs de Loire in Frankrijk te vinden zijn. De meeste van deze prachtige gebouwen met bijbehorende tuinen, bossen en landerijen liggen in gordels dicht bij elkaar. Veel zijn openbaar toegankelijk. Bekend zijn de buitenplaatsen van de Stichtse Lustwarande tussen Utrecht en Rhenen en de vele buitens langs de rivier de Vecht en rondom 's-Graveland. Ook de Langbroekerwetering kent haar buitenplaatsen en langs de door Jacob van Campen in 1647 ontworpen 'Wegh der Weegen' tussen Utrecht en Amersfoort staan ook de nodige buitenhuizen.

Geopark Heuvelrug

De Heuvelrug is een stuwwal, ontstaan in de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden. Het gebied is zowel aardkundig als ecolo-

gisch en cultuur-historisch van internationale betekenis. Een kwalificatie als Geopark ligt dan ook voor de hand. Een Geopark is het meest complete, allesomvattende concept voor een gebied. Zowel de geologie en ontstaansgeschiedenis als de natuur en de cultuurhistorie, die na het ontstaan in het gebied tot stand zijn gekomen, worden beschouwd. Als al deze elementen in het gebied bijzonder zijn kan het gebied door de Unesco gekwalificeerd worden als Geopark. De kwalificatie Geopark biedt de hele Heuvelrug de beste mogelijkheid het gebied te beschermen en waar mogelijk te versterken en te ontwikkelen en nationaal en internationaal op de kaart te zetten. Het initiatief om te komen tot een Geopark voor de hele Heuvelrug komt van bewoners verenigd in Stichting Beter Zeist en wordt geleid door Marc Hofstra uit Bosch en Duin.

Voelt u zich betrokken bij onze prachtige omgeving en zou u ons werk voor de Heuvelrug als Geopark of de Wegh der Weegen willen ondersteunen, dan kunt u contact opnemen met één van ons.

Marc Hofstra, marchofstra1@gmail.com
Hans Voorberg, hansvoorberg@gmail.com

Op 31 oktober jl. is bekend gemaakt dat het Nederlandse Waddengebied, De Veluwe en de Hollandse Duinen door het Nederlandse publiek zijn gekozen tot mooiste natuurgebieden van Nederland. Wij eindigden op de 11de plaats. Met ruim 4000 stemmen, ongeveer de helft van de nummer 3, deden wij het helemaal niet zo slecht. De concurrentie was immers zwaar! Deze uitslag is voor ons wel een verdere motivatie om onze inspanningen voor respectievelijk het Geopark Heuvelrug en de Wegh der Weegen krachtig voort te zetten. Steun ons daarbij!

Wij nemen u graag mee in onze beleving

'Beleef de Hoefslag' arrangement

Ontvangst met aperitief, viergangendiner met bijpassende wijnen, water en koffie met friandises

99 euro per persoon

de Hoefslag

symbiose van fine dining, bistro, bar en conference

fine dining

bistro

bar

conference

Vossenlaan 28, 3735 KN Bosch en Duin
030 225 1051 | www.hoefslag.nl

Bent u ook zo dol op risotto? Hier is Raoul's recept voor Risotto De Hoefslag.

Ingrediënten

- 500 gr risotto rijst,
- 250 ml witte wijn,
- 50 gr fijngesnipperde sjalot,
- 350 ml (groente-, kip- of vis-) bouillon,
- 20 gr zout,
- 100 ml zonnebloemolie
- truffeltapenade, en
- room

De voorbereiding

Fruit de sjalot aan in een ruime pan met een beetje olie en voeg het zout toe. Fruit aan tot de sjalot glazig begint te worden. Voeg de rijst toe en fruit

aan tot deze heet is. Voeg nu de witte wijn toe en bouillon toe. Bewaar wat bouillon voor het later opwarmen van de risotto.

Breng het geheel aan de kook. Leg op de vloestof een stuk vetvrij papier, zodanig dat de hele massa bedekt is. Dek de pan vervolgens af met aluminiumfolie. Zet de pan in een op 180° voorverwarmde oven en gaar de risotto 26 minuten. Haal de pan uit de oven en verwijder de aluminiumfolie en het vetvrije papier. Laat de rijst afkoelen en schep de rijst door met een spatel. Voeg 100 ml zonnebloemolie

toe en schep nogmaals goed door. Zet de rijst in de koelkast voor later gebruik.

Afmaken

Verwarm de gegaarde rijst langzaam in een pan samen met een laagje bouillon. Voeg naar smaak truffeltapenade, zout en room toe. Roer goed door tot een smeuge en lopende risotto ontstaat. Eventueel afmaken met wat sushi azijn en verse Parmezaanse kaas.

Eet smakelijk!

Ontdek je (culturele) plekje

De mooiste voorstellingen om de hoek

De liefhebber van kunst kan in de omgeving van Bosch en Duin zijn of haar hart ophalen. Iedere week worden binnen een straal van 10 kilometer prachtige voorstellingen gegeven. Veel moois is te vinden in kleine zaaltjes, bij u om de hoek. Om de lezer te inspireren, heb ik een aantal bijzondere voorstellingen verzameld. Wilt u meer tips? Surf dan naar: www.cultuurrecht.nl en www.ideacultuur.nl

Kunst en literatuur

- **Zo. 13 nov t/m di. 10 jan 2017, expositie Birgitta Sundström Jansdotter, (schilderijen) Ludmilla van der Spoel, (keramiek).** De Zweedse beeldend kunstenaar Birgitta Sundström Jansdotter (1966) schildert sterke portretten van zelfbewuste vrouwen met een zweem van kwetsbaarheid. In haar werk figureren vrouwen de laatste jaren steeds meer in bizarre, surrealistische settings in combinatie met andere figuren en objecten. Ludmilla van der Spoel (1968) creëert keramische beelden zonder duidelijke grenzen tussen mens en natuur. ArtTraverse, Gemeentehuis De Bilt, Soestdijkseweg Zuid 173, Bilt, www.arttraverse.nl
- **Zo. 15 jan 2017 t/m ma. 6 mrt, "Candela Lumen Lux", over de kracht van licht.** Hanne van Baarle, Casper Prager, Udo Prinsen. Fotografie en smeedwerk. ArtTraverse, Gemeentehuis De Bilt, Soestdijkseweg Zuid 173, Bilt, www.arttraverse.nl
- **Za. 10 dec, 20.00u, Wereldwijd Vertelcafé.** Verhalen-vertellers vertellen u hun mooiste verhalen. Torenlaantheater, Torenlaan 38 Zeist, www.cultuurzeist.nl

- **Do. 19 jan 2017, 10.00u, schatten van de Islam. Kunstlezing door Mirelle Nunes.** Deze lezing vertelt over het oude Mesopotamië en het vakmanschap van de verfijnde islamitische handwerkkunst, architectuur en de daarbij gehanteerde symboliek. Ook zal zij ingaan op de verspreiding van de islamitische kunst over de continenten. Bibliotheek Bilthoven, Theater Het Lichtruim, Planetenbaan 2, Bilthoven. www.idea.nl
- **Di. 31 jan 2017, 20.00u, lezing Ilja Leonard Pfeijffer.** De bekende dichter spreekt over zijn poëzie. Bibliotheek Idea Zeist, Markt 1, Zeist. www.idea.nl
- **Di. 28 mrt 2017, 20.00u, Griet op den Beeck.** Een van de meest gelezen en verkochte auteurs uit het Nederlands taalgebied vertelt over haar nieuwste roman. Bilthovense Boekhandel, Julianalaan 1, Bilthoven, www.bilthovenseboekhandel.nl
- **Di. 28 mrt 2017, 20.00 uur, ontmoeting met Tommy Wieringa.** Bibliotheek Idea Zeist, Markt 1, Zeist. www.idea.nl

Pop en muziektheater

- **Vr. 13 jan 2017, 20.00u,**

klassiek vocaal, Damask Ensemble. In "Ik ben hier zelf vreemdeling" brengt het vocale ensemble a capella werken die gecomponeerd zijn als reactie op oorlog, bezetting en vluchten. Strauss - Sieben Lieder Schönberg - Canons Milhaud - Six Sonnets Composés au Secret par Jean Cassou en in hun opdracht door Matthijs van der Woerd geschreven nieuwe arrangementen van Amerikaanse cabaret- en jazz songs. Maria Christina Kerk, Dolderseweg 123c, Den Dolder, www.cultuurpodiumdendolder.nl

- **Do. 22 dec, 20.15u, Jan Akkerman (gitaar), Benjamin Herman (saxofoon), Bert Heerink (zang), Ruben Hoeke (gitaar).** Al 40 jaar lang de grote meester van de gitaar speelt werk uit zijn hele repertoire. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Za. 24 dec, 20.15u, Eric Vloelmans (trompet), Jeroen van Vliet (piano). Alternatieve kerstnacht.** De fluisterende trompettist speelt met een zingende jazzpianist. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Zo. 8 jan 2017, 17.30u, Harry Sacksioni (gitaar), Once Upon a Time.** Harry speelt zijn favoriete filmmuziek nadat hij op bezoek is geweest bij Ennio Morricone. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

- **Zo. 5 feb 2017, 17.30u, Tim Akkerman, Time Secret Sessions.** Wie houdt van legendes als Bruce Springsteen en Pearl Jam wordt ook fan van deze pop rockzanger. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Vr. 10 feb 2017, 20.15u, Lucky Fonz III, In je Nakie.** Romantische troubadour zingt Nederlandstalige en ontroerende muziek. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Vr. 10 mrt 2017, 20.00u, Anita & Friends.** Anita van Soest (o.a. trompet) komt dit jaar met haar Trio Copper 'n Creek dat ze vormt met Guy van Beek (piano) en Kees Adolfsen (trombone). Daarnaast mogen we een projectkoor en zelfs een project big band verwachten. Maria Christina Kerk, Dolderseweg 123c, Den Dolder, www.cultuurpodiumdendolder.nl
- **Zo. 12 mrt 2017, 17.30u, Eric Vaarzon (flamenco gitaar) en Bert van den Brink (piano).** Flamenco gitarist speelt met de klassiek geschoolde meester jazz pianist. Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Vr. 17 mrt 2017, 17.30u, Karsu, Play my Strings.** Jonge en echt inspirerende Nederlandse zangers met Turkse roots speelt samen met strijkers muziek in een licht klassiek jasje.

Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl

Jazz en blues

- **Vr. 10 feb 2017, 20.00u, a jazz tribute to Abba, Judith Nijland (zang), Danny van Kessel (piano), Pieter Althuis (contrabass).** ABBA liedjes omgevormd naar jazz. Jazz-zangeres Judith Nijland durfde

Jazz-zangeres Judith Nijland

het aan en deed samen met haar band een greep in het enorme repertoire van de Zweedse groep. Ze namen een groot aantal bekende en wat minder bekende songs onder handen. De liedjes blijven overeind, maar jazz neemt het over. Maria Christina Kerk, Dolderseweg 123c, Den Dolder, www.cultuurpodiumdendolder.nl

- **Vr. 10 mrt 2017, 20.15u, Kasba (Marokkaans) en Saskia Laroo (trompet).** Beauforthuis, Woudenbergse Weg 70, Austerlitz, www.beauforthuis.nl
- **Jazz op woensdag, elke woensdagavond vanaf 20.30u gratis topjazz in Stadscfé de Observant, Stadhuisplein 7, Amersfoort.** www.observant.nl

Klassieke muziek

- **Zo. 11 december 15.00u, Pieter van Loenen (viool) en Tobias Borsboom (piano).** Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest, www.muzeekkringeemland.nl
- **Zo. 3 jan 2017, 15.00u, Chiaroscuro Quartet. Mozart, Schubert, Beethoven.** Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest, www.muzeekkringeemland.nl
- **Zo. 12 feb 2017, 15.00u, Ton Koopman (klavecimbel).** De grote meester van het klavecimbel spelt Sweelinck, Couperin, en natuurlijk J.S. Bach. Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest, www.muzeekkringeemland.nl
- **Zo. 23 apr, 15.00u, Cello8Octet. Unieke ensemble met 8 cello's spelt o.a. Paizolla, Glass en Arvo Pärt.** Hilton Royal Parc, Van Weerden Poelmanweg 43, Soest,

U wilt zo zelfstandig mogelijk **wonen en leven.**

Accolade Thuis helpt u daarbij en levert thuiszorg op maat. Zoals verzorging, verpleging, huishoudelijke hulp of maaltijdservice. Accolade zorgt vanuit een christelijke identiteit: betrokken en bewogen.

Benieuwd wat **Accolade Thuis** voor u kan betekenen? Neem contact op voor informatie of persoonlijk advies.

Accolade Thuis met elkaar

Accolade Thuis - Verpleeghuis De Wijngaard: Dennenweg 2, 3735 MR Bosch en Duin
(030) 697 34 00, zorgconsulent@accoladezorg.nl, www.accoladezorg.nl

GENIET VAN UW OUDE DAG IN VILLA HOEFSTAETE!

Wij ontzorgen U en uw naasten.

Zorgvilla Hoefstaete Bosch en Duin

De kleinschalig en duurzaam gebouwde villa beschikt over 23 luxe en stijlvolle huurappartementen met 24-uurs zorg. U kunt hier zelfstandig blijven wonen met behoud van uw levensstijl ongeacht de ontwikkeling van uw zorgbehoefte. Ook kunt u bij ons verblijven voor een optimaal herstel na een operatie, ziekte of ongeval.

Zorggroep De Laren ontmoet u graag!

Zorggroep De Laren

Villa Hoefstaete, Vossenlaan 26
3735 KN Bosch en Duin

Meer informatie of aanmelden?
Neem contact met ons op via:
T 06 - 31 03 96 93
E info@zorggroepdelaren.nl

www.zorggroepdelaren.nl

Betaald parkeren

In mijn voorwoord in de vorige uitgave heb ik u deelgenoot gemaakt van een aantal ontwikkelingen in en rond onze woonomgeving waarbij wij uw steun hard nodig hebben. De eerste ontwikkeling betreft mogelijke grootschalige woningbouw in Den Dolder Noord Oost. Uw vereniging zal zich hier tegen blijven verzetten ook al gaat de Belangenvereniging Den Dolder inzetten op een beperkte bouw van circa 200 woningen. Hierover zullen wij u nog nader informeren.

een compromis vanuit onze vereniging werd niet aanvaard (huidige inrichting behouden en maximum snelheid naar 30 km/u). Naar mijn mening is dit een schrijnend voorbeeld van een reeds drie jaar durend proces waarvan niemand gelukkig wordt en waar niemand de moed heeft om dit toe te geven en andere keuzes te maken.

Naast ruimtelijke ordening en verkeer is er ook tijd voor andere zaken. In de afgelopen periode zijn de volgende initiatieven aan u gepresenteerd. Denk aan het Nationaal Park Heuvelrug, de muziekavond in Villa Hoefstaete en de nazomerstart van onze sociëteitsavonden.

Het einde van het jaar is een drukke maar gezellige periode, en bovendien één om terug te kijken en vooruit te blikken. Mijmerend vraag ik mij toch af of 'de mens' wel leert van de geschiedenis. In de internationale politiek is het zo koud en kil dat parallellen met de koude oorlog gemaakt worden (onze defensie uitgaven zijn evenals voor WO II op een te laag niveau). Landelijk zijn de verkiezingen in aantocht en dat betekent veel goed nieuws, cadeautjes en luisterende oren van politici. Toch betreft het vaak koekjes van eigen deeg.

En lokaal wordt het groeiscenario weer uit de kast gehaald. Maar welke meerwaarde levert dat op voor de bewoners? Of gaat het hier meer om gemeentelijke ambitie? Wellicht straks betaald parkeren invoeren in Den Dolder om nog enig zicht te houden op een parkeerplaats.

De vereniging kijkt terug op een bijzonder actief jaar met meer activiteiten dan in menig ander jaar. Persoonlijk ben ik heel aangenaam verrast door de warmte die gedeeld wordt op de sociëteitsavonden. Op het gebied van sprekers en onderwerpen is echter zeker nog ruimte voor verbetering. Uw bestuur kijkt er naar uit deze verbeteringen in 2017 in praktijk te brengen. Wilt u hier een bijdrage aan leveren door bijvoorbeeld uw levensverhaal, over uw hobby of uw werk te vertellen dan bent u van harte welkom! Ik wens u alvast prettige feestdagen en een heel voorspoedig 2017.

Klaas Hans Noordenbos, Voorzitter

Nieuw bloed

In dit nummer komt u twee nieuwe schrijvers tegen.

Lise-Lotte van der Wal gaat een column schrijven vanuit een ander gezichtspunt. Een gezichtspunt dat als thema nieuw is voor dit magazine maar even relevant als wat er in ons buurtschap e.o. gebeurt.

Jan Keppel Hesselink zal over de natuur, en wellicht in de ruimste zin des woords,

in onze omgeving gaan schrijven zoals Rob Meyer dat in het verleden heeft gedaan. Natuur is dus op veler verzoek terug. Welkom en succes voor beiden!

Bettina Wiggeman zult u helaas niet meer aantreffen in het magazine. Na jaren van berichten uit een andere hoek is het tijd geworden voor andere dingen die ook belangrijk zijn. **Bettina, bedankt voor je bijdragen en inspanning al die jaren!**

Evenwichtige verdeling verkeerslasten

de nieuwe Commissaris Verkeer aan het woord

Verkeersmetingen laten zien dat wegen binnen ons buurtschap niet evenredig worden belast. Sommige uitvalswegen hebben meer dan 5.000 verkeersbewegingen en andere maar rond de 500 per dag. Als één van die wegen wordt afge-

halen zonder aangerezen te worden waren geen uitzondering". Er is besloten op zo kort mogelijke termijn maatregelen te nemen. Fietsers worden naar de Hobbemalaan geleid om daar bij de stoplichten de Amersfoortseweg te kunnen oversteken.

Helaas wordt er ook nog steeds te hard gereden in Bosch en Duin. "Dat is echt niet alleen het sluipverkeer, maar ook gewoon uw buurman of buurvrouw die even snel boodschappen bij AH moet halen of te laat is om de puberzoon van 20 van het station op te pikken. Te gek voor woorden", zo stelt Patricia, "Niet harder dan 60 km/uur door onze prachtige lanen!" Snelheidsbeperkende maatregelen zijn gewoon belangrijk voor de veiligheid van alle weggebruikers. Op dit moment zijn er flink wat extra verkeersdrempels gepland in Bosch en Duin als uitrol van het Verkeerscirculatieplan 2012-2018 van de Gemeente Zeist. "Ik persoonlijk ben geen voorstander van drempels en zal op zoek gaan naar alternatieve, slimmere mogelijkheden om snelheden te maximaliseren. Drempels lijken leuk, maar over enige tijd worden het gedrochten op de weg en dan is er net even geen budget om de drempel opnieuw in te richten.

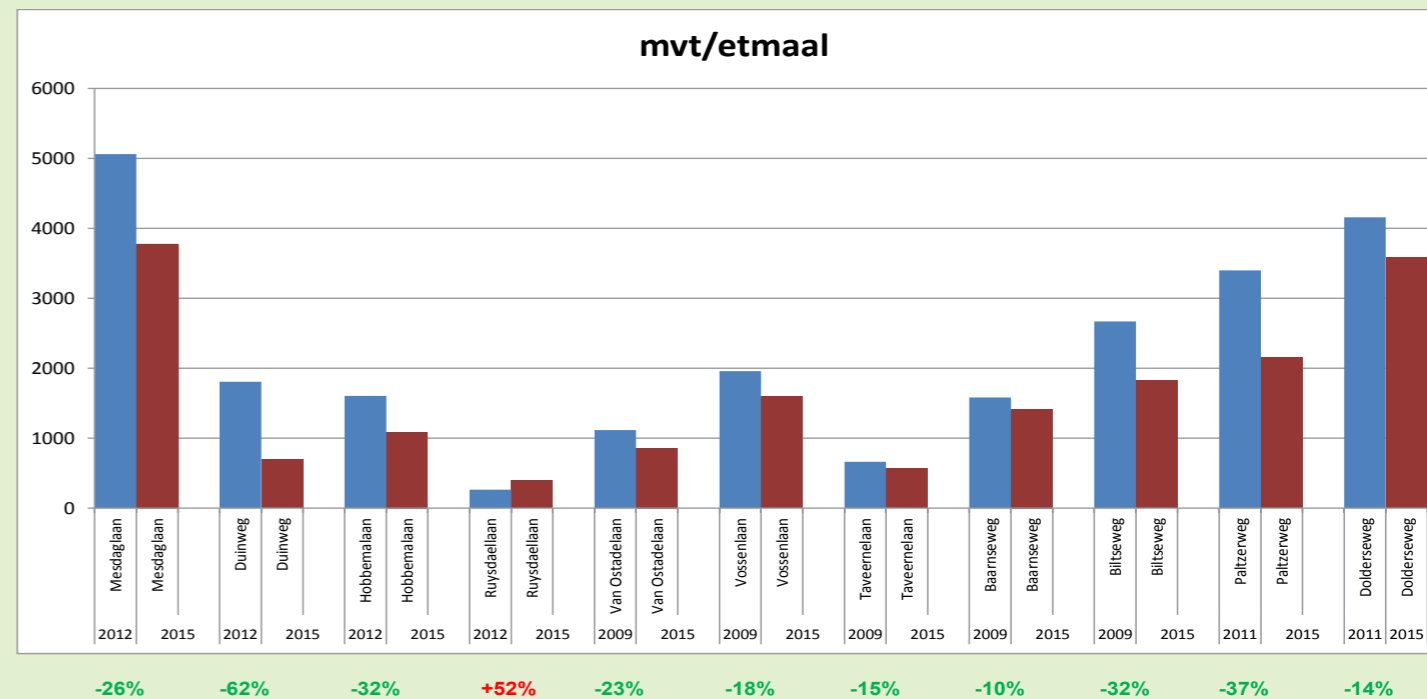
Ook de toenemende wateroverlast langs de wegen is een punt van aandacht. In deze periode van het jaar valt er veel neerslag in ons land. Straten staan blank, kelders lopen vol en men verwacht dat dit in de toekomst steeds vaker zal voorkomen. "Door toenemende regenval, meer bebouwing en toenemende bestrating op percelen zal

de wateroverlast verder toenemen. Daar moeten wij wat mee."

Bij haar aantreden als commissaris verkeer, kreeg ze ook het dossier Hobbemalaan overhandigd. "Een lastig dossier" vindt ze. De renovatie van het zogenaamde McDonalds kruispunt heeft ertoe geleid dat het verkeer beter doorstroomt met als resultaat minder sluipverkeer door Bosch en Duin. Toch zeggen omwonenden nog steeds last te hebben van het sluipverkeer, vooral 's ochtends tussen acht en negen door zowel Huis ter Heide als Bosch en Duin.

De vraag is, hoe kunnen wij dit sluipverkeer verder indammen of zelfs stoppen? De gemeente Zeist en de

klankbordgroep Hobbemalaan hebben als oplossing voorgesteld om de Hobbemalaan te sluiten. "Ons inziens is dit niet de aanpak die het probleem gaat oplossen. Misschien voor een enkele aanwoner van de Hobbemalaan, maar niet voor ons allen". Zoveel inwoners, zoveel meningen. "Het blijft lastig om iedereen tevreden te stellen", aldus Patricia. Op 14 september jl. heeft de gemeente twee verkeersbesluiten in de Staatscourant gepubliceerd. Een Geslotenverklaring Hobbemalaan voor openbaar verkeer (ref 49378) en het Opheffen eenrichtingsverkeer (ref 49391). In reactie hierop heeft de gemeente al meer dan 70 bezwaarschriften ontvangen. Nog dagelijks druppelen ze binnen. Slechts een tiental bewoners hebben de gemeente benaderd dat ze vòòr sluiting zijn (aldus zeggen). De conclusie is toch wel dat de overgrote meerderheid van onze bewoners tegen deze verkeersbesluiten zijn. In overleg met de gemeente, belangvereniging Huis ter Heide en de Klankbordgroep gaan wij opnieuw op zoek naar een passender oplossing voor alle partijen. Op onze website houden wij u op de hoogte van de laatste stand van zaken (www.verenigingboschenduin.nl/7968/verkeer).

Weliswaar slechts 30 km/u maar tenminste nog open.

sloten, zoals bij de Hobbemalaan is voorgesteld, betekent dat het verkeer zich elders door Bosch en Duin verspreidt. Meer verkeer over vaak al te zwaar belaste wegen die langs andere woningen lopen zoals de Vossenlaan, Dennenweg, Baarnseweg, Duinweg en Mesdaglaan. Maar ook in Huis ter Heide zal bij sluiting van de Hobbemalaan een verhoogde verkeersintensiteit worden waargenomen. Denk aan de Ruysdaellaan en de Dolderseweg. Dat is ons inziens een ongewenste situatie.

"Veiligheid, verkeer- en wateroverlast zijn een paar van de speerpunten in ons beleid voor komende jaren", aldus Patricia. "Nog altijd zijn er gevaarlijke kruis- en oversteekpunten waar ruimte voor verbetering is. Eén van die punten is het einde van het Spoorlaantje (het fietspad) dat uitkomt op de Amersfoortseweg. Dat is geen oversteekplaats, maar wordt door schoolgaande fietsers tijdens de ochtendspits vaak gebruikt als oversteekpunt. Dit is een levensgevaarlijke situatie. De gemeente heeft een paar weken geleden een camera geplaatst en is zich rot geschrokken. Kinderen die ternauwernood de overkant

halen zonder aangerezen te worden waren geen uitzondering". Er is besloten op zo kort mogelijke termijn maatregelen te nemen. Fietsers worden naar de Hobbemalaan geleid om daar bij de stoplichten de Amersfoortseweg te kunnen oversteken.

Tabel boven: aantal motorvoertuigen per etmaal over de meetpunten.

Foto rechts: Patricia Bosma-de Munk

Kaart links: meetpunten verkeersdrukte in het verkeerscirculatieplan.

Patricia Bosma-de Munk heeft bedrijfskundige aan Nijenrode gestudeerd, met een MBA van Haute Ecole de Commerce de Genève. In haar carrière heeft ze verschillende commerciële functies vervuld in de IT en verschillende projecten voor de VN gedaan. In Genève heeft ze als voorzitter en penningmeester van een klankbord- en projectgroep een weg met vele belanghebbenden gerevoerd en heringericht. Deze ervaring kan ze nu goed inzetten.

HET NIEUWE STOKEN

Flexibele stokers met 72 rubberen haartjes verwijderen effectief tandplak en masseren het tandvlees.

Verkrijgbaar in de maten Regular of Large.

door Lise-Lotte van der Wal

Mens en levenswandel

Ieder mens is uniek en heeft daarom zijn of haar eigen gebruiksaanwijzing. Vanaf de geboorte maakt persoonlijkheid – al dan niet uit erfelijkheid - opvoeding, ervaring, maatschappij en sociale omgeving de mens tot degene die hij is. De mens ervaart en leert van jong tot oud in allerlei omstandigheden te handelen, te reageren en te beleven.

Naast de mensen in onze sociale omgeving, zijn in onze cultuur de ouders vaak het voornaamste voorbeeld. Maar voorbeelden belemmeren een autonoom handelen, de regie die we vaker in eigen hand moeten nemen om allerlei problematiek en zorgvragen waarmee we op onze levenswandel te maken krijgen, het hoofd te bieden. Vraagstukken niet alleen vanuit onze eigen beleving maar ook die de buitenwereld op ons pad legt.

Ieder mens heeft een, vaak in de jeugd, geheel eigen en unieke afweer ontwikkeld. Het heeft ons ooit geholpen te overleven en gebracht waar we nu staan. Vormen van afweer zijn afsluiten (niet voelen), ontkennen, weglopen, negeren, aanvallen maar ook het uiten van angst, boosheid, irritatie.

Ergens tijdens ons leven gaan we beseffen dat sommige dingen niet fijn zijn of voelen we ons belemmerd ons doel te bereiken. We gaan mopperen, klagen, onvrede uiten en blijven ons meestal vastklampen aan onze eigen gevormde afweer. We laten bestaan wat er speelt en lopen verder over onze weg in de hoop dat het zal meevallen of zich vanzelf oplost. We laten onze problemen bestaan en ontwikkelen allerlei manieren om het leven te leven maar vaak suboptimaal. We belanden in een sleur. Het probleem blijft sudderen en veroorzaakt allerlei

gedragpatronen die het probleem in stand houdt of zelfs groter maakt. We zien het niet maar ervaren wel verdriet, boosheid, pijn, eenzaamheid. Emoties houden ons bezig en kunnen het geluk op onze levenswandel verstoren.

Toch blijven we denken dat we ons best doen en dat het wel goed zal komen. We kijken zelden naar onszelf om meer inzicht te krijgen in wat er in ons speelt. Vinden we onszelf wel de moeite waard om te ontdekken, te praten over ons innerlijke zelf? Te praten over gevoelens, reacties die we soms zelf niet begrijpen? Zou het niet mooi zijn om eens te kijken naar onze eigen unieke gebruiksaanwijzing? Te praten over wat ons beroert en hoe onze jouw gedachten ons in een bepaalde richting hebben gebracht. Andere gedachten hadden ons in een heel andere richting gestuurd. Gedachten bepalen hoe we ons voelen. Levensloop en gedachtenvorming. Iedere levensfase brengt ons een stap verder in onze levensloop. We hebben zelf in de hand op welk moment we aandacht willen geven aan wat ons beroert, en op welke wijze. Meestal wachten we totdat de problemen zich openbaren of, sterker nog, we wachten tot het te laat is. En ja, dan ligt familiebreuk, scheiding, lichamelijk ongemak of ziekte om de hoek.

Wat is er gebeurd? We hebben onze

Ieder mens wandelt z'n eigen weg.

eigen gebruiksaanwijzing genegeerd. We komen onszelf tegen en eigenlijk begrijpen we niet waar het ooit is begonnen. We hebben geen gehoor gegeven aan onze gevoelens. We hebben ons laten leiden door sociale druk, opvoeding en druk die we onszelf ook opleggen. We willen onszelf goed neerzetten. Is het niet de buitenwereld die ons veroordeelt dan voelen we onszelf wel schuldig. Het oordeel is er dus altijd. Tijdens onze levenswandel mogen we geluk ervaren, mogen we verdrietig zijn, mogen we boos zijn, mogen we pijn hebben, mogen we vrolijk zijn. Ervan uitgaande dat de mens goede intenties heeft en zijn best doet lijkt een oordeel niet op zijn plaats. Kunnen en mogen wij oordelen? Niemand kan oordelen over een ander. Ieder leeft met zijn waarheid en dat mag gewoon zo zijn.

De vraag is nu: kunnen we niet vroegtijdig kijken naar onze eigen unieke gebruiksaanwijzing? Waarom wachten totdat er echte problemen ontstaan? Tijdens onze levenswandel praten we met anderen over ons als mens in onze levensfase. De ander kan als onafhankelijke, niet-oordelende een spiegel voorhouden en helpen het mooie in onszelf te ontdekken. Kleine problemen kunnen eerder inzichtelijk worden gemaakt en worden opgelost. Kleine veranderingen kunnen iets in beweging brengen met merkbaar positieve gevolgen. Voorkomen voordat het te laat is. Pas ergens halverwege onze levenswandel maken we tijd om beter naar onze eigen gebruiksaanwijzing te kijken. Zonde, laten we geen tijd meer verloren laten gaan maar proberen het optimale aan geluk en liefde te vinden tijdens onze levenswandel.

De Makelaar

BILTHOVEN - ZEIST

...de Sociëteit

21/12

**21 december
2016, Hazen-
peper**

Aan een goede
traditie moet
je niet tornen.

Ook dit keer staat weer een heerlijke hazenpeper op het programma. Het Oudmuziekkorps Bosch en Duin zal zorgen voor de muzikale noot op deze avond.

Januari 2017

Geen sociëteitsavond deze maand. Wel een gezellige nieuwjaarsreceptie op een zondagmiddag samen met de Tennisvereniging Bosch en Duin. De exacte datum wordt nog bekend gemaakt.

**15 februari 2017,
de Wegh der Weegen**

De Wegh der Weegen, de N237, of ook wel de Amersfoortseweg. Wie kent deze niet? Wat had Jacob van Campen voor ogen toen hij de Amersfoortseweg ontwierp? Wat is er van zijn ontwerp terecht gekomen en wat gaat er komende tijd nog gebeuren? Bestuurslid van onze vereniging, Hans Voorberg, neemt ons mee naar het verleden, naar het heden en naar de toekomst van deze veel bereden weg.

15/2

VERENIGING BOSCH EN DUIN E.O.

Voorzitter: Klaas Hans Noordenbos
voorzitter@verenigingboschenduin.nl

Secretaris: Vacature
secretaris@verenigingboschenduin.nl

Penningmeester: Ed Pipers
penningmeester@verenigingboschenduin.nl

Verkeer: Patricia Bosma-de Munk

**Ruimtelijke Ordening /
Juridische Zaken:** Hans Voorberg

Jeugdcommissie: Vacature

Sociëteit: Lenneke Rademaker

Communicatie: Ineke van Offeren

Veiligheid: William de Vrij

Opgeven als nieuw lid (€32,50 per jaar op NL46INGB0000542489 t.n.v. Bosch en Duin e.o.) per e-mail: ledenadministratie@verenigingboschenduin.nl

www.verenigingboschenduin.nl

COLOFON

Bosch en Duin Magazine, is een uitgave van de Vereniging Bosch en Duin e.o.

Redactie:

Ineke van Offeren, Ton Tjepkema (coördinatie + eindredactie), Ton Berlee, Bettina Wigman-Verhorst, Leddie Valstar en Gea Schmidt.

Vormgeving en realisatie:

Ter Kuile Design, Bosch en Duin
Telefoon 030 - 69 249 18

Fotografie:

Doon van de Ven
(foto@fotografiedoonvandeven.nl)

Aan dit nummer werkten mee:

Leddie Valstar, Gea Schmidt, Klaas Hans Noordenbos, Ineke van Offeren, Hans Voorberg, Lise-Lotte van der Wal, Patricia Bosma-de Munk en Jan Keppel Hesselink.

Redactieadres:

redactie@verenigingboschenduin.nl
De redactie heeft het recht, ingezonden commentaar zo nodig in te korten.

Inleverdatum kopij nr. 45 : 13-01-2017